

D E
M A R I A V I R G I N E
C H R I S T I M A T R E .

C A P . I .

De genere Mariæ Virginis.

1. Quid de eo docent Evangelistæ?

R. Matthæus (Cap. I. 1.) & Lucas (Cap. I. 5. 27. 32. 36.) genus Mariæ Virginis repetunt ab Rege Davide. Dicunt enim Christum filium Davidis, certe quidem ex matre, ex qua sine ulla viri opera natus est. (Baronius in app. §. 31.) (1) Præterea idem Lucas eam fuisse tradit Sacerdotali Aaronis familie affinitate conjunctam. Vocat enim Cognatam Elisabæth matris Joannis Baptistæ: Elisabæth vero erat de filiabus Aaron. S. Joannes (Cap. XIX. 25.) facit forem Mariæ Cleophae: etenim hanc ipsam appellat forem matris Jesu, quam vocem S. Hieronymus, Theodoretus, Beda, & Martyrologium Romanum proprie acceperunt. (2)

3. Unde fuit cognata, & affinis Elisabæth?

R. Vel inde, quod aliquis ex majoribus Elisabæth uxorem duxerit ex Tribu Juda & familia David (Bar. in app. §. 31. 32.); vel inde, quod aliquis ex majoribus Mariæ uxorem duxerit ex Tribu Levi, & genere Sacerdotum. (3) Nam constat, ipsam Mariam non fuisse ex Tribu Levi, ac stirpe Sacerdotali. Quippe Christus, teste D. Paulo in epistola ad Romanos (Cap. I. 3.), fuit ex femine David secundum carnem: Christus autem sumpsit carnem ex Maria divino Spiritu repleta: fuit igitur Maria perinde atque Chri-

(1) S. Ambrosius in Luc. lib. 3. cap. 3. pag. 43. Certum est igitur, Mariam de David generatione nasci.

S. Hieronymus in Matth. cap. 1. pag. 1. scribit, ex una tribu fuisse Joseph, & Mariam: unde ex lege eam accipere cogebatur ut propinquam: & quod simul censetur in Bethleem, ut de una videlicet stirpe generati.

S. Bernardus hom. 2. super Missus est §. 16. pag. 749. Non tantum Joseph, sed & Maria descendisse credenda est de domo David. Alioquin non fuisset desponsata viro de domo David, si non esset & ipsa de domo David.

Tillemont. annotat. 1. in S. Virginem pag. 457. & 458. Dubitari non potest, quin Virgo fuerit ex stirpe David, cum ipsa sola particeps fuerit generationis Christi, qui haud dubie ex eadem stirpe fuit juxta scripturas. . . . S. Augustinus lib. 23. contra Faustum cap. 8. inquit, cur Evangelistæ potius retulerint genealogiam S. Joseph, quam Virginis, id aut factum honorandi causa sexum mariti, ejusque matrimonium, quod licet castum, verum tamen fuit.

(2) Hieronymus in Matth. cap. 12. pag. 23. Nos autem, sicut in libro, quem contra Helvidium scripsimus, continet, fratres Domini non filios Joseph, sed consobrinos Salvatoris, Mariæ liberos intelligimus matertera Domini, quos esse dicit mater Jacobi minoris, & Joseph, & Jude. Hoc ipsum scribit adversus Helvidium cap. 7. pag. 314. & epist. 150. quæst. 4. pag. 802. ut appareat, hanc fuisse firmam & constantem ejus sententiam. Baronius in Apparatu ad Annales §. 67. ait, Mariam Cleophae (ut habet Joannes) forem fuisse sanctissimæ Virginis, non germanam ex Anna genitam, sed consobrinam ex socre, vel fratre patris vel matris genitam.

Theodoretus in epist. ad Gal. cap. 1. pag. 268. ita loquitur de Jacobo fratre Domini: Nec fuit Jacobi filius, ut quidam existimant, ex prioris matrimonio natus, sed Cleophae filius erat Domini quædam. Matrem enim habuit matris Domini forem.

Beda in Marcum cap. 3. pag. 113. Maria uxor Alphaei soror fuit maris Domini, quam Mariam Cleophae Joannes Evangelistæ cognominat. Eadem profus supra cixerat in Matth. cap. 10.

Martyrologium Romanum V. Idus Aprilis: In Judea sancta Maria Cleophae, sororis sanctissime Dei genitricis Mariæ.

(3) S. Thomas 3. part. quæst. 31. art. 2. ad 2. Potius fieri, ut pater Elisabæth aliquam uxorem haberet de stirpe David, ratione cuius B. Virgo Maria, que fuit de stirpe David, esset Elisabæth cognata: Vel potius e converso, quod pater B. Mariæ de stirpe David existens uxorem haberet de stirpe Aaron. Vel sicut Augustinus dicit Lib. 23. contra Faustum: Si Joachim pater Mariæ de stirpe Aaron fuit, (ut Faustus hereticus per quasdam Scripturas apocryphas asserbat) credendum est, quod mater Joachim fuerit de stirpe David, vel etiam uxoris ejus; ita ut per aliquem modum Mariam dicamus fuisse de stirpe David.

Synopsis Criticorum in Luc. cap. 1. pag. 870. Qui cognata (Elisabæth) cum esset ex tribu Levi, Maria ex tribu Juda? Resp. 1. Cognata dici poterat sensu generali, ut Paulus omnes Israelitas cognatos suos Rom. IX. 1. 2. Elisabæth potius esse ex tribu Levi genere paterno, & ex tribu Juda & familia Davidis genere materno, atque ita cognata Mariæ. Vide Toletum in Lucam cap. 1. annotat. 108.

fus ex femine David, non Sacerdotum. Manifestum est enim, ut idem Apostolus scribit ad Hebræos (Cap. VII. 14.), quod ex Juda ortus sit Dominus noster, in qua Tribu nihil de Sacerdotibus Moyses locutus est. Hinc Ecclesia Mariam prædicat ex femine Abrabe, ortam de Tribu Juda, clara ex stirpe David.

3. Quid dicis de parentibus ejus?

R. Ego quidem satis habeo dicere, S. Joachimum ab Ecclesia coli tamquam ejus patrem, & Annam tamquam matrem (Bar. in Appar. §. 38.). Recte enim S. Petrus Damiani, inter scriptores seculi XI. doctissimus, serm. 46. (Pag. 114.) in Nativitate B. Virginis Mariæ: Nonnulli dum plus sapere, quam oportet sapere, gestunt, quis pater vel mater beatæ Mariæ fuerit, studio superflue curiositatis inquirunt. Sed aliquis lector nimis inutititer querit, quod Evangelistæ narrare superfluum duxit. Si enim huic noitiæ utilitatem inesse cognosceret, nequaquam nobilitatis Historicus rem necessariam silentio præteriret. Sciendum vero est, hunc esse morem scriptoribus sacri eloquii, ut sicut student semper flere, quod obest; sic etiam referre despiciant, quod scire non prodest.

4. De istis parentibus quid sentit D. Augustinus?

R. Aliter sentit, si me quidem consulis, ac eum sentire existimat Hyacinthus Serry. Eum enim ab Ecclesiæ sententia fuisse abhorrentem, ponit exercitat. 18. §. 4. ubi ait, ab Augustino carpi Faustum Manichæum (Lib. 23. cont. Faustum cap. 9.), tamquam fabularum (non rei du-

bia & incerta) venditorem, quod sacerdotem quempiam nomine Joachimum Mariæ patrem asserisset; (4) sed perperam, Non enim S. Doctor reprehendit Faustum, quod Mariæ patrem appellaret nomine Joachim, sed quod diceret, Joachim hunc fuisse Sacerdotem ex Tribu Levi, ac prinde Mariam non fuisse ex Tribu Juda, & quod inde conquirebatur, neque ortam ex stirpe David. Hoc unum, nihil sollicitus de nomine, negat S. Doctor, hoc dicit non haberi in litteris Canonice, ideoque nulla se ad hoc credendum necessitate constringi. (5) Sunt hæc verba ejus. Nos credimus, etiam Mariam fuisse in cognatione David, quia Scripturis eis credimus, que utramque dicunt, & Christum ex femine David secundum carnem, & ejus matrem Mariam non cum vivo concumbendo, sed virginem. Quisquis itaque dicit, Mariam ad consanguinitatem David non pertinuisse, manifestum est, quod istarum Scripturarum tam excellenti auctoritati oblitetur: ipse ergo convincat, non ea pertinuisse ad semem David, & hoc ostendat non ex quibuscumque litteris, sed Ecclesiasticis, Canonice, Catholicis. Alie quippe apud nos non habent ad hæc res allum pondus auctoritatis: ipse sunt enim, quas recipit ac tenet Ecclesia toto orbe diffusa, que per illas est etiam prophetata, & quemadmodum promissa, servandita. A. per hoc illud, quod de generatione Mariæ Faustus posuit, quod patrem haberet ex Tribu Levi Sacerdotem quendam nomine Joachim; quia canonicum non est, non me convincit. Sed etiam si hoc crederem, & hoc potius dicerem aliquo modo ad David sanguinem pertinuisse, & aliquo modo ex Tribu Juda in Tribum Levi fuisse adoptatum vel ipsum, vel ejus aliquem progenitorem, vel certe de Tribu Levi ita natum, ut de stirpe David consanguinitatem aliquam duceret.

5. Nonne S. Hieronymus existimavit, patrem Deiparæ fuisse Cleopham?

R. Id quidem existimasse D. Hieronymum in libro adversus Helvidium cap. 7. (Pag. 314.) tradit laudatus Theologus Hyacinthus Serry; (6) tamen si verba maximi Doctoris expendimus, apparet, eum nihil hujusmodi definitivè. Neque enim eo loco assererat, Mariam Cleophae, quam facit Mariæ Virginis forem, ita dictam a patre, ut Theologus ille opinatur, sed rem in suspensio relinquit. Ecce ejus verba. Restat conclusio, ut Maria ista, que Jacobi minoris scribitur mater, fuerit uxor Alphaei, & soror Mariæ matris Domini, quam Mariam Cleophae Joannes Evangelistæ cognominat sive a patre, sive a gentilitate familie, aut quacumque alia de causa ei nomen imponens. Suffinet igitur Hieronymus assensionem suam, ideoque affirmari nullo modo potest, Virginis Deiparæ Patrem, Hieronymo judice, Cleopham fuisse, non Joachimum. (7)

6. Quamdiu in vivis fuerunt Joachimus, & Anna?

R. Joachimus octogenerum deceffit: Anna annos nata undecoginta vitam finit; si Cedreno credere velis, cui, utpote recenti, de re tam antiqua sine teste affirmanti, assensum haud libenter Baronius præbet. Tillemontio videtur, illud credi oportere, sanctos Joachimum, & Annam excessisse post Christum natum, idque ea de causa, quod utriusque memoria solemnè precam Officio colitur ab Ecclesiâ, que, ut docet S. Bernardus epist. 98. §. 4. non confuevit, sanctis ullis ante ortum Christi vita defunctis, si Machabæos excipias, hujusmodi honorem tribuere. (8)

C A P .

(4) Vide inferius positam annotationem 6.

(5) Hanc esse veram D. Augustini sententiam, colligitur etiam ex D. Thoma 3. part. quæst. 31. art. 2. ad 2. cuius verba posita sunt superius annotat. 3. item ex Francisco Suarez in cit. 3. part. D. Thoma tom. 2. disp. 2. sect. 1. itemque ex Baronio in annotat. ad Martyrologium Romanum die 20. Martii, & in Apparatu ad Annales §. 46. & ex Tillemontio annotat. 1. in S. Virginem pag. 457.

(6) Exercitat. 18. §. 4. Dubia in primis, incertaque sunt, que vulgo feruntur nomina Genitarum Deiparæ Virginis, Joachimus, & Anna. Hieronymus siquidem Deiparæ patrem nomine Cleopham existimavit lib. contra Helvidium cap. 7. Ubi cum Mariam Cleophae Deiparæ Virginis forem stricto sensu dixisset, (dixit autem & alibi sepe) illam vocem Mariam Cleophae dicit non a Marito, cui nomen erat Alphaei, sed a Patre. Utriusque itaque pater, Hieronymo quidem judice, Cleophae erat, non Joachimus. Quod idem affirmat Maldonatus ad v. 46. Cap. 12. Matthæi. Recte ne hoc in capite senserint, non expendo: illud tamen inde haud dubie colligo, nullam fuisse tunc certam in Ecclesiâ Traditionem, que Deiparæ patrem faceret Joachimum. Quid etiam quod Augustinus lib. 23. contra Faustum cap. 9. Virum Manichæum tamquam fabularum venditorem caput, quod Sacerdotem quendam nomine Joachimum Mariæ patrem venditorem caput, quod Sacerdotem quendam nomine Joachimum, & Augustinum animi dubium, & opinantem, ut se teste respondet idem Serry in Animadversionibus Anticriticis cap. 12. & 13.

(7) Memoratus Serry citata Exercitat. 18. §. 4. Quia etiam in ea propriorum illorum nominum ignorantia mystica significationis nomina imponere illis Ecclesiâ potuit, & alterum quidem Joachimum, alteram Annam nominare: Anna enim gratiam sonat, Joachimus preparationem Domini: qui tituli Sanctissimæ genitricis apprimè congruunt. Sicque re ipsa factum docet S. Fulbertus Carnotensis Episcopus in sermone super natalem Virginis dicem, Joachimi, & Annæ nomina non vera ac propria parentum Virginis esse docet, sed accepta. Solum ex quadam Hebraice etymologie congruentia.

Corrupta est Fulberti sententia, ut traheretur in Serryanam. S. Fulbertus sermone citato, qui est etiam in Bibliotheca Patrum Lugdunensi tom. 18. pag. 40. Hujus namque Pater & Mater carnales fuisse sermone Joachim, & Anna, que bene sibi de nominis interpretatione competunt; Joachim quippe preparatio Domini dicitur, Anna vero gratia Dei interpretatur. In horum duorum nominum interpretatione quid inveniatur, nisi gratia, quam simul adepti sunt? Serry exscripsit, sed minus fideliter, ex Bullando, qui die 20. Martii pag. 77. §. 1. nam. 1. & 2. Utriusque, ait Ecclesiæ Patrum Joachimum & Annam celebrantem concors credulitas facit, ut de nominibus non admodum anxie dubitemus, vera ne sint, an solum accepta ex quadam etymologie Hebraice congruentia, qua Joachim natalem Virginis, quem exortum ex M. S. Victoris Franciscus Combes, vulgare Bibliotheca Concionatoria tom. 8. pag. 119. Etenim ut dubia profus fidei sint omnia, que de utroque vel Græci Patres ex spurio quodam de ortu Virginis libello, Jacobo re Serræ, perperam ascripta, attigerunt, vel Seleucus impostor sub ipsius Evangelistæ Matthæi nomine est enuntius, nullam veri habentia speciem: quantum tamen hoc est, si ipsa saltem parentum sanctissime Dei Genitricis nomina Ecclesiæ Traditio conservasse putetur, nec omnia dicantur auctores isti finxisse? Sub his certe nominibus eos celebrant sanctiorum Patrum encomia, & Ecclesiæ festiis prosequuntur honoribus.

Quod vero Serry ipse ait, mystica significationis nomina imponere illis Ecclesiâ potuisse, respondemus illi per ipsa ejus verba in fine ejusdem Exercitationis 18. Etque Dialecticæ leges habent, ut que fieri potuisse, nihilque repugnare probata sunt, facta illico colligatur.

(8) Cedrenus in Historiarum Compendio pag. 147. Baronius in Apparatu ad Annales §. 58. & Tillemontius annotat. 3. in S. Virginem pag. 459.

Augustinus Calmet in Dictionario Historico, verbo Joachim II. sub finem: Joachimi, ac S. Annæ cultus pervasus

C A P. II.

De Conceptione, & Nativitate Mariæ Virginis.

1. Quo modo concepta est?

R. MODO prorsus naturali atque communi (Bar. in app. §. 43. 44.). Ita scribit S. Epiphanius Har. 79. §. 5. refellens hæreticos Collyridianos, qui dicitabant, Dei genitricem Mariam humanæ naturæ omnino expertem, & divinæ tantum participem. Hanc enim precibus, inquit, omniæ animi studio ac contentione pavens iterque promeruit: ita tamen, ut non aliam, quam ceteri mortales, nascendi conditionem habuerit; sed, ut illi, e virili sætu, ac matris utero prodierit. Quamvis autem ex Mariæ historia, ac Traditione illud habeatur, Joachimo ejus Patris divinitus hoc in deserto nunciatum fuisse: Uxor tua concepta: non ita tamen accipiendum est, quasi hoc circa nuptialem concoscationem, & virilem sætum acciderit. Similia narrat ex historia quadam incerti auctoris S. Gregorius Nyssenus Orat. in diem natalem Christi, qui licet ætate junior Epiphano, eodem tamen, quo ille, sæculo IV. claruit. (1)

2. Quo anno, & mense concepta & nata est?

R. Si verum est, quod vulgo fertur, ipsam decimo quarto, aut decimo quinto ætatis anno Christum Dominum Spiritus Sancti virtute concepitisse, (Bar. in apparatu §. 47. 48.) (2) facile erit cuivis invenire annum Orbis conditi, quo concepta & nata est. Quippe cum Christus natus sit anno Orbis conditi 4000. ut supra dictum est, sequitur, ipsam conceptam & natam fuisse anno 3985. aut 3986. Quod attinet ad mensem, Ecclesiastica Traditio tenet, octavo Septembris die natam, atque ideo octavo Decembris die conce-

pitam fuisse. Chronicum Paschale, cujus auctor sæculo septimo vixit, hæc habet (Pag. 155.): Mensis Septembris VIII. feria II. Indictione XV. nata est Domina nostra Dei genitrix ex Joachim & Anna. (3)

3. Est ne sanctificata in utero Matris?

R. Respondeo dicendum, ait D. Thomas 3. part. quæst. 27. art. 1. quod de sanctificatione Beate Mariæ, quod scilicet fuerit sanctificata in utero, nihil in Scriptura Canonica traditur, quæ etiam nec de ejus natiuitate mentionem facit. Sicut tamen Augustinus in sermone de Assumptione ipsius Virginis (4) rationabiliter argumentatur, quod cum corpore sit assumpta in Cælum [quod tamen Scriptura non tradit] ita etiam rationabiliter argumentari possumus, quod fuerit sanctificata in utero. Rationaliter enim creditur, quod illa, quæ genitrix Unigenitum a Patre, plenum gratiæ & veritatis, pro omnibus aliis majora privilegia gratiæ acceperit. Unde, ut legitur Luc. I. Angelus ei dixit: Ave gratia plena. Invenimus autem quibusdam aliis hoc privilegium esse concessum, ut in utero sanctificarentur, sicut Jeremia, cui dictum est, Jer. I. Antequam exires de vulva, sanctificavi te: & sicut Joanni Baptiste, de quo dictum est, Luc. I. Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Unde rationabiliter creditur, quod Beata Virgo sanctificata fuerit, antequam ex utero nasceretur. [5]

4. Quo in loco nata est?

R. Ex eo, quod Lucas narrat (Cap. II. 3.) vixisse omnes, ut profisterentur singuli in suam Civitatem (Bar. in apparatu §. 48.), recte deducit Chrysofomus, Mariam natam fuisse Bethleemi, his verbis ex homilia 31. (Pag. 420. 421. tom. 5.) in Servatoris nostri Jesu Christi diem natalem. Itaque cum Joseph & Maria Civis Bethlemite, v-

lita

tustus in Oriente est, & in Occidente recentior. S. Petri Damiani (hom. 46.) ac S. Bernardi (epist. 174. §. 6.) ætate minime adhuc pervulgatus erat. Julius Papa II. S. Joachimi Festum die 20. Martii circa annum 1510. instituisse creditur. Martyrologium anno 1491. impressum, die 9. Decembris ejus Festum recenset. Pius V. illud & Brevario Romano delevit: ac Gregorius XV. anno 1620. die 20. Martii iterum inseruit. Bullandus (die 20. Martii pag. 77.) Tillemontius (extrema annotat. 3. in S. Virginem pag. 451. tom. I.) inspicit possunt. Nunc ex decreto Clementis XII. honor S. Joachimi habetur die Dominico infra Octavam Assumptionis S. Virginis.

Idem Calmet verbo Anna V. Festum S. Annæ apud Latinos ad diem 26. Julii consignatur. Ejus Conceptionem recedunt Græci die 9. Decembris: Desponsationem cum S. Joachim die 9. Septembris. S. Annæ venerandum caput asserunt Duræ, quod est oppidum Juliacense, testatur ex Molano Baronius in annotat. ad Martyrologium Romanum VII. Kal. Augusti, qui insuper addit, annulum ejus Romæ in ejus Ecclesiâ custodiri.

(1) Tum id, quod ex Mariæ historia, ac traditione refert Epiphanius, tum id, quod ex incerto auctore Nyssenus, haud ita facile admittendum censent Critici severiores. S. Bernardus epist. 174. §. 7. Si licet loqui quod Ecclesiâ sentit, & verum ipsa sentit: dico gloriosam de Spiritu Sancto concepitisse, non autem & conceptam fuisse: dico peperisse virginem, non tamen & partam a virgine. Alioquin ubi esset prerogativa Matris Domini, quæ singulariter creditur exultare & munere prolis, & integritate carnis, si tantummodo dederis & matri ipsius? Non est hoc Virginem honorare, sed honori detrahere.

Super B. Mariæ Virginis Conceptione plures prodierunt Romanorum Pontificum Constitutiones, Sixti videlicet IV. S. Pii V. Pauli V. Gregorii XV. Alexandri VII. & Clementis XI. quæ in unum collectæ legi possunt in Notis ad Gulielmum Eftium tom. 2. editionis Neapolitanæ anni 1720. pag. 8. & ex quibus utique clare desumitur unanimes eorum propositio erga sententiam, quæ B. Virginem Mariam a peccato originali servatam in sua Conceptione adstruit atque confirmat. Lambertinus De Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. I. cap. 42. num. 14.

(2) Eftius loc. cit. Quæ questio primò exorta & cepta videtur circa tempora D. Bernardi, ut apparet ex Epistola ejus 174. quæ est (Scripta circa annum 1140.) ad Canonicos Lugdunenses. (3) Ivo venerabilis Carnotensium Episcopus in Chronica suis scripsit, duodecimo anno ætatis suæ Virginem ab Archangelo Gabriele salutatam, & a Spiritu Sancto obumbratam. Sunt verba hæc in epistola Nicolai monachi S. Albini ad Petrum Abbatem S. Remigii, quæ epistola est in Bibliotheca Patrum tom. 23. pag. 903. & in Operibus Sirmondii tom. 3. pag. 839. Chronica Ivonis non extant.

(4) Anno 1677. a summo Pontifice Innocentio XI. damnatus est error Neapolitani cujusdam, cui nomen Imperialis, qui asserere non dubitaverat, Annam integræ virginitate Mariam peperisse. Pererius Proleg. in Evang. Joan. disputat. 3. Anna, sicut in antiquis & probatis historiis traditum est, senili jam in ætate, annos nempto nata sexaginta, Desiparam Virginem peperit. (5) Sermo de Assumptione Mariæ non est D. Augustini. Itaque a Monachis Congregationis S. Mauri reteritur in Appendice tom. 6. pag. 250. Alias erat sermo 34. de Sanctis. (6) S. Bernardus epist. 174. §. 5. pag. 170. Fuit procul dubio & mater Domini ante sancta, quam nata: nec fallitur Sancta Ecclesiâ sanctum reputans ipsam Natiuitatis ejus diem, & omni anno cum exultatione & universa terre vobiscum celebrata suscipiens. Nicephorus lib. I. Hist. Eccl. cap. 7. Inventa est Beata Virgo Maria dignum, Deumque decens Verbi domicilium, etiam ante Natiuitatem Deo consecrata.

lita patria, in Nazareth vitam suam instituisse, & illi commemorantur, ut videlicet sepe multis hominibus usquevire solet, qui e Civitatibus, unde ortum duxerant, emigrantes, in aliis, in quibus ab initio nati non fuerant, commorentur, oportereque Christum in Bethleem nasci, exiit edictum, quod, Deo ita statuente, etiam invitos in Urem illam compulsi. Lex enim, quæ jubebat unumquemque in patria sua nomen profiteri, adiecit eos a Nazareth pedem efferre, & in Bethleem redire ad nomen illic suum edendum. Et infra: Hinc nobis evidenter constat, etiam Virginem ipsam ex genere Davidico fuisse. Nam si ex Bethleem ortum duxit, manifestum est, quod etiam ex domo, & familia David fuerit. Chrysofomus sequitur Theophylactus in Lucam cap. 2. Properea fit descriptio, ut cum omnes in suas patrias irent, ascenderet & Virgo in Bethleem, quæ ejus patria erat. Quod vero S. Joannes Damascenus lib. 4. de Fide Orthodoxa cap. 14. (Pag. 275. tom. I.) & hom. I. in Natiuitatem B. Mariæ Virginis §. 6. (Pag. 845. tom. 2.) natam eam dicit Jerofolymis in Domo probatice Joachim, cum id nullo videatur testimonio confirmare, minus me movet, standumque puto auctoritati Chrysofomi, quæ innititur Evangelio (6)

5. Quando cepit ab Ecclesiâ celebrari memoria Conceptionis ejus?

R. Sub finem sæculi undecimi in Angliâ primùm celebrari ceptam, opinatur Baronius in annotat. ad Martyrologium Romanum VI. Idus Decembris. Illud habendum pro certo, D. Bernardi ætate circa annum Domini 1140. coli cepisse apud Gallos in Ecclesiâ Lugdunensi: quod probe constat ex testimonio ejusdem Bernardi, cujus hæc verba sunt in Epistola 174. ad Canonicos Lugdunenses §. I. Unde miramur satis, quod visum fuerit hoc tempore quibusdam vestrum voluisse mutare colorem optimum, novam inducendo celebratam, quam vixus Ecclesiæ nescit, non probat ratio, non commendat antiqua traditio. (7) Apud Orientales anno circiter 1150. memoriam ejus celebrari mandavit Imperator Manuel Comnenus edita Serry Tom. III.

(6) S. Antoninus in Summa part. 4. tit. 15. cap. 14. Die qua nata est (B. Virgo) impositum ei nomen Maria a Parentibus secundum Angelicam revelationem. (7) Legendus Mabillonius in annotationibus ad hanc epistolam pag. LXI. & in Annalibus Ordinis S. Benedicti lib. 77. ad an. 1140. §. 73. & 74. pag. 301. tom. 6.

constitutione, qua judice Thomaffino lib. 2. de dierum festorum celebratione cap. 20. §. 7. non existat antiquius in Ecclesiâ Græca hujus rei momentum. Accessit demum Romane Ecclesiæ consensus, atque decretum Sixti IV. Pii V. & novissime Clementis XI. qui anno 1708. diem Conceptionis B. Mariæ Virginis immaculatæ festum esse jussit, ac religiosum, & sicut alia Festa de præcepto observari. [8] Latini VI. Græci V. Idus Decembris illud celebrant, ut apparet ex memorata constitutione Manuelli Imperatoris, quam recitat Theodorus Balsamon Commentario in Nomocanonem Photii tit. 7. cap. 1. pag. 85. (9)

6. Quando memoria Natiuitatis ejus?

R. Multo ante Conceptionem celebrari cepit Natiuitas ejus. (10) Baronius enim in annotat. ad Martyrologium Romanum VI. Idus Septembris animadvertit, celebratam fuisse, regnante Sergio I. qui anno 687. inivit Pontificatum, atque constituit, teste Anastasio Bibliothecario in ejus vita, ut in diebus Annuntiationis Domini, Natiuitatis, Dormitionis sanctæ Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ, ac sancti Simeonis, quod hypapantem Græci appellant, Litanias exeat a S. Hadriano, & ad S. Mariam populus occurrat. Tradit idem Baronius, de eodem festo in libro de perpetua Virginitate S. Mariæ meminisse S. Ildesofum Archiepiscopum Toletanum, qui floruit eodem sæculo septimo anno circiter 657. (11) Sæculo autem infesmo anno octavo additam fuisse aliis Christi Joannis Baptiste, Apostolorum, & ipsius B. Virginis solemnitatibus a S. Bonifacio Episcopo Moguntino, docet Mabillonius in libro de Liturgia Gallicana (Pag. 104. 105.). Beda, qui sub finem ejusdem sæculi vixit, eam ponit in Martyrologio VI. Idus Septembris. (12) Manuel Comnenus Imperator circa medium sæculum XII. diebus omnino feriatis, hoc est festis annumerat, ut est apud memorarum Balsamonem Commentario in Nomocanonem Photii tit. 7. cap. 1. (Pag. 84.) Quo pariter tempore ab omnibus celebrari solitam, scribit S. Bernardus epist. 174. §. 3. Ortum Virginis Ccc di-

(8) Eftius in lib. 3. Sent. Dist. 3. §. 2. pag. 8. tom. 2. Questio, utrum B. Virgo fuerit communi lege concepta in peccato originali, an vero singulari privilegio ab illo peccato in sua conceptione preservata, primùm exorta & cepta videtur circa tempora Bernardi, ut apparet ex epistola ejus 174. quæ est (Scripta circa annum 1140.) ad Canonicos Lugdunenses. Vide annotat. 3. ad Alexandrum VII. Pontif. CCXXXIX. in Vitis Pontificum Romanorum, quæ editum est.

(9) D. Augustinus serm. 287. in Natali S. Joannis Baptiste cap. 1. §. 1. Natales dies carnis nulli Prophetarum, nulli Patriarcharum, nemini Apostolorum celebravit Ecclesiâ: solos duos Natales celebrat, hujus, & Christi. Etate igitur D. Augustini, hoc est sæculo quarto, dies natalis B. Virginis nondum celebrabatur. (10) Verba S. Ildesofoni in libro citato pag. 566. tom. 12. Bibl. Patrum sunt hæc: Nullius Natiuitas celebratur in mundo, nisi Christi, & ejus (matris Mariæ) atque B. Joannis. . . . Quod si preclara sacratissima Virginis Natiuitas universatim tam sancta, & tam gloriosa sine vultu & venerat &c. Calimirus Oudinus de Scripturis Ecclesiasticis tom. 1. pag. 1654. non probat sententiam Gulielmi Cave, quæ in Historia Litterarum pag. 386. secutus Dacherium adjudicat Paschali Radberto memoratum librum S. Ildesofoni. Nam, inquit, si adhibenda fides Juliano Toletano (qui anno 680. successit S. Ildesofono anno 667. vita functo) in Appendice, quam adiecit libro S. Ildesofoni de virti illustribus, hic liber annumeratur ab ipso inter Opera S. Ildesofoni.

(11) Inde assentiendum non est eruditissimo Thomaffino, qui lib. 2. de dierum festorum celebratione cap. 20. §. 3. scribit, vetustissimam eorum, qui hanc Celebratam commemorarunt, fuisse S. Fulbertum Carnotensem Antistitem, anno Christi 1000.

didici in Ecclesia, & ab Ecclesia, indubitanter habere festum atque sanctum, firmissime cum Ecclesia sentiens in uero eam accepisse, ut sancta prodiret. Tam Latini, quam Græci illum recolunt die Octavo Septembris, qui dies memoratur etiam in D. Gregorii Sacramentario. (13)

C A P. III.

De Mariæ Virginis Præsentatione in Templo, ejusque Desponsatione cum S. Joseph.

I. Quid de Præsentatione Virginis in Templo narratur?

R. Auctor incertus, a S. Gregorio Nysseno Oratione in diem natalem Christi laudatus narrat, illam, cum ubere matris amplius non indigeret, ad Templum deductam, Deo consecratam, & a Sacerdotibus ad Samuelis similitudinem in sanctis edibus educatam. Idem ferme legitur in Tragedia, cui titulus, *Christus patiens*, S. Gregorio Nazianzeno (Pag. 176. tom. 2.) supposita, in qua insuper dicitur Virgo ab Angelo enutrita. (1) Nicephorus lib. 1. cap. 3. ex Evodii epistola, quæ inscribitur *Lumen*, addit hæc: *Trimula cum esset, in Templum est præsentata, ibi in Sanctis Sanctorum traduxit annos undecim.* At Baronius tum in apparatu ad Annales §. 47. tum in Annalibus ad an. 71. §. 13. profertur, nondum sibi compertum esse, illam Evodii epistolam alicui antiquorum innotuisse. (2) Baronii sententiam ex eo confirmat Hyacinthus Amat de Graveson, quod nec Sixtus V. summus Pontifex, qui expulsum a decessore suo Pio V. Præsentationis Mariæ festiuitatem restituit, diei Collectam, ubi Virginem tricem in Templo fuisse oblatam legebat, emendasset; si hæc historia vindicem & patronum habuisset S. Evodium: deinde quod credibile non est, Mariam fuisse per undecim annos inftar columbe ab Angelis nutritam & educatam in Templo, in Sancto Sanctorum, quo nemini mortalium patuit unquam aditus, præterquam summo Pontifici,

(13) In Frontonis Calendario pag. 106. Die IX. Mens. Septembris Nativitas S. Mariæ annotatur, & in Martyrologio vetustissimo S. Villibrordi XVII. Kal. Septembris, seu XVI. Augusti, ut est apud Florentinum in annotat. ad Martyrolog. Hieronym. pag. 816. & apud Tillemont. extrema annotat. 5. in S. Virgineum pag. 463.

Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi I. Œcum. XIII. anno 1245. decrevit, ut Nativitas B. M. Virginis octo dierum spatio celebraretur. Labbeus tom. Conc. XI. part. 1. pag. 636. Gregorius autem XI. ut haberet vigiliam cum jejuniis, pro qua etiam Officium proprium Missæ ordinavit, cum tamen per prius nec esset die illa jejuniis, nec Missa de Vigilia hujusmodi caturaret, quemadmodum scribit Bosquetus in Vita ejusdem Gregorii apud Baluzium tom. 1. Vit. Paparum Avenionensium pag. 440.

Idem ac Bosquetus, docet Radolphus de Rivo, seu Tungrensis, in libro de observantia Canonum, propositione 19. Hodie tamen, ut observatum Pagio Juniori in Vita ejusdem Gregorii XI. §. 32. pag. 230. tom. 4. illius Festi Vigilia caret jejuniis, & Officio proprio, forsitan quia Gregorius XI. illud non præceperat, sed tantum susceperat, ut Urbanus VI. de Vigilia Visitationis scribit Bonifacius IX. Constitut. l. §. 4. his verbis: *Suasit etiam idem prædecessor (noster Urbanus VI.) ut ipsius Festi (Visitationis) Vigilia, ut Vigilia Nativitatis, & Assumptionis prædictæ Virginis Festiuitatum, etiam in observatione jejuniis devotius observaretur.*

(1) Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis ad an. 370. pag. 89. tom. 7. Tragedia Christi patiens, non videtur habere gravitatem solum Nazianzeno, præsertim cum delirabitur ejusdem Mariæ Christi, quæ prudentissima & constantissima erat. Itaque creuit opus Hæresiarum Apollinaris, aut Poetæ incogniti potius, quam S. Gregorii Nazianzeni.

(2) Ex his patet, Baronium non petere momentum ab Evodii epistola, ipsiusque de hujus epistolæ fide dubitalis, ideoque itali Hyacinthum Serry, qui Exercit. 25. §. 5. ita scribit: *Quod ex Evodii D. Perri in Sædo Antiochena successoris Epistola momentum petit Cardinalis Baronius, ut Virginem decimoquarto ætatis anno Josepho nuptiam, ac tum decimo quinto Christum enixam evincat, caribimus, ac stolis excipitur ab universis Critice sententiæ peritis, qui Epistolam illam spuriam, & apocrypham habent, nemis ac fabulis a capite ad calcem insarant.*

(3) In Tractatu de mysteriis & annis Christi edito Romæ anno 1711. dissertat. l. §. 1. Loca Sacra Scripturæ, quibus Baronius in apparatu ad Annales §. 53. vero similem facere vult mansionem Dei Genitricis in Templo, non probantur ab Natali Alexandro Hill. Eccl. sæc. 1. cap. 1. art. 3.

(4) Exod. cap. XXXVIII. 8. mentio est mulierum, quæ excubabant in ostio Tabernaculi. Lib. 4. Regum cap. XI. 1. 2. & lib. 2. Paralip. cap. XXII. 11. 12. legitur Josaba, seu Josabeth filia regis Joram, uxor Jojadæ Pontificis una cum Joas filio fratris sui, ejusque nutrice sex annis eam in domo Domini commorata: & apud Lucam cap. II. 36. 37. *Anna prophetissa, filia Phanuel, vidua non discedebat de Templo, jejuniis, & oblationibus serviens nocte ac die.* Et S. Ambrsius de Virginitate l. 1. c. 3. §. 12. Templo Hierosolymis fuisse legidem Virginem in Templo educatam fuisse. Sed lege Casaubonum Exercit. 6. in S. Virgineum pag. 463. eamronii §. 23.

Et quidem semel in anno, ut expresse notant Apostolus cap. 9. epist. ad Hebræos, & Josephus lib. 2. contra Appionem, & lib. 8. Antiquit. cap. 2. (3) Utrumque sit de his, illud unum facile credimus, quod habet Ecclesiæ Traditio, Mariam Virginem in Templo præsentatam: affirmantes præterea, quocumque in loco educata fuerit, perpetuam certe virginitatem Deo vovisse. (4)

2. Qua fiducia affirmasti, eam vovisse perpetuam virginitatem?

R. Ea fiducia, qua Sancti Patres, testes locupletissimi, hoc idem affirmant (Bar. in apparatu §. 56.). Namque Origenes in Matth. cap. 13. (Pag. 13. tom. 2.) Arbitror, inquit, rationi consentaneum esse, virilis quidem puritatis in castitate primitias fuisse Jesum, muliebri vero Mariam. Non enim plausible est, alii præter hanc Virginitatis primitias adscribere. Eadem cum Origene dicit S. Hieronymus scribens ad Eutochium epist. 22. extremo cap. 7. (Pag. 144.) *Mibi virginitas in Maria dedicatur, & Christo.* Idemque extrema epist. 50. (Pag. 395.) ad Pammachium: *Christus Virgo, Virgo Maria, utriusque sexus virginitatem dedicaverit, seu ut alii legunt, utriusque sexus virginitatis dedicaverit principia.* Similis est utriusque S. Ambrosii de institutione Virginis cap. 5. §. 35. *Egregia, inquit, Maria, que signum sacre virginitatis extulit, & intemerata integritatis pium Christo vexillum erexit.* Præclarum eadem de re S. Augustini testimonium legimus in libro de Sancta Virginitate cap. 4. §. 4. *Ipsa quoque virginitas ejus (Mariæ) ideo gratior & acceptior, quia non eam concepit Christus viri violaturo, quam conservaret ipse, præcipuit: sed priusquam conciperetur, jam Deo dicatam, de qua nasceretur, elegit.* Hoc indicant verba, que sibi setum annuntians Angelo Maria reddidit: *Quomodo, inquit (Luc. I. 34.), fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Quod profecto non diceret, nisi Deo Virginem se ante vovisset. Sed quia hoc Israelitarum mores adhibebant, desponsata est viro justo, non violenter ablaturo, quod illa jam voverat.... Virginitatem Deo dica-

dicavit, cum adhuc, quid esset conceptura, nesciret, ut in terreno mortali corpore celestis vita imitatio voto ferret, non precepto, amore eligendi, non necessitate servandi. Hæc S. Augustinus. Eodem prorsus modo responsum illud Mariæ ad Angelum explicat Beda in Lucam cap. 1. (Pag. 225. tom. 5.) *Proposuit sua mentis reverenter exposuit, vitam videlicet virginalem se ducere decrevisse. Que quia prima faminarum tante se virtuti mancipare curavit, jure singulari præ ceteris feminis beatitate meruit excellere.* Eodem modo S. Bernardus super Missus est hom. 4. §. 2. *Non dubitat de factis, sed modum requirit & ordinem. Nec enim querit, an fiet istud, sed quomodo? Quasi dicat: Cum sciat Dominus meus testis conscientie meæ, votum esse ancilla sue non cognoscere virum, qua lege, quo ordine placebit ei, ut fiat istud? Si oportuerit me frangere votum, ut pariam talem filium, & gaudeo de filio, & doleo de proposito. Fiat tamen voluntas ejus.* (5)

3. Factum ne censet votum hoc ante, an post Desponsationem cum S. Joseph?

R. Ante. (Bar. in app. §. 56. 58.) Hujus sententiæ auctorem habeo D. Augustinum loco supra recitato ex ejus libro de Sancta Virginitate cap. 4. §. 4. *Desponsata est viro justo non violenter ablaturo, sed potius contra violentos custodituro, quod illa jam voverat.* Quod etiam Rupertus Abbas Tuitiensis consentit, lib. 3. (Pag. 30.) in Cantica, ubi ita Mariam alloquitur: *Dicunt, & vere dicunt, quia votum egregium Deo prima vovisti, votum virginitatis: at tamen sponsi nomen admisisti, desponsata viro non renuisti.* Dissentit D. Thomas 3. part. quæst. 28. art. 4. *Quia tempore Legis oportebat generationi insistere tam mulieres, quam viros, quia secundum carnis originem cultus Dei propagabatur, antequam ex illo populo Christus nasceretur: Mater Dei non creditur, antequam desponsaretur Joseph, absolute virginitatem vovisse: sed licet eam in desiderio habuerit, super hoc tamen voluntatem suam divino commisit arbitrio. Postmodum vero accepto sponso, secundum quod mores illius temporis exigebant, simul cum eo votum virginitatis emisit.* D. Thomam complures sunt secti, ait Baronius in apparatu ad Annales Ecclesiasticos §. 60. qui tamen §. 56. & 58. Augustinum, aliosque magis probat.

4. Quo anno ætatis ejus?

R. Non invenio. Hyacinthus Serry exercitat. 20. §. 5. Cedrenum refellit, quod in Compendio Historiarum scripserit, illam anno ætatis undecimo vovisse. virginitatis, & consentientibus parentibus. At nihil hujusmodi reperis in Cedreni Serry Tom. III.

(5) S. Gregorius Nyssenus in diem Nat. Christi: *Angelus parvum nuntiavit. At illa virginitati inheret, & integritatem Angelicæ demonstrationi anteponebam indicat. Nec Angelo fidem non habet, nec a proposito recedit suo... Quia carnem Deo consecratam, tamquam sanctum aliquod oblatum munus, oportebat intactam integramque præstare, idcirco, licet, inquit, Angelus sis, licet & caro venias, licet id quod ostenditur, naturam superet humanam, tamen me virum cognoscere nefas est.*

S. Epiphanius har. 78. §. 24. *Sanctarum Virginitatis florum, cuius B. Virgo princeps est.* S. Augustinus in Joan. tract. 10. §. 2. *Num Maria iterum peperit? absit. Unde caput dignitas Virginitatis.* Et ferm. 51. cap. 16. §. 26. *Capit dignitas virginitatis a Matre Domini.* Vide Franciscum Suarez in 3. part. D. Thomæ tom. 2. disp. 6. sect. 3. ubi probat, B. Virginem in vovenda & servanda virginitate omnium primam fuisse, quod facit etiam Caplicus Controversia 16. §. 3. ac Petavius lib. 14. de Incarnatione cap. 4. pag. 403. tom. 5. Theologicorum Dogmatum.

(6) Lib. 5. contra Julianum Pelagianum cap. 12. §. 48. *Quamquam & tu ipse etiam desponsationis fide eam nomen conjugii accepisse fatearis. Que fides utique involuta permanisset. Neque enim cum eam vidisset jam virginem sacram divina fecunditate donatam, ipse aliam quaesivit uxorem: cum utique nec istam (Mariam) quaesisset, si necessariam conjugem non haberet: sed vinculum fidei conjugalis non idcirco judicavit esse solvendum, quia ipsi committenda carnis ablata est.* Alter sentit D. Thomas in 4. Sent. diff. 30. quæst. 2. art. 1. ad 2. pag. 161. tom. 7. *Beata Virgo, antequam contraheret cum Joseph, fuit certificata divinitus, quod Joseph in simili proposito erat, & ideo non se commisit pecculo utrens: nec tamen propter hoc aliquid veritati deperit, quia illud propositum non fuit conditionaliter in consensu appositum: talis enim conditio cum sit contra matrimonii bonum, scilicet prolem procreandam, matrimonium tollit.*

(7) Vide in Vita S. Joseph interrogationem 9.

Compendio Historiarum, ubi genus, formam, & vitam B. Mariæ Virginis exponit. Hæc enim tantum habet de ejus parentibus, ejusque ætate usque ad annum undecimum (Pag. 147.). *Joachimus octogenarius decessit: Anna annos nata undecimloginta vitam finit. Ab iis in Templum deducta Dei Genitrix anno ætatis sue tertio, undecim annos nata parentibus amissa.*

5. Que causa fuit, cur etiam tali voto obligata Josepho nubere?

R. Mariam, etiam si virginitatis voto teneretur, Josepho viro justo nubere non recusasse, docent Sacra Litteræ (Luc. I. 17.), sed hujus rei mysterium non docent, nec ullo modo indicant, utrum Maria suum cum Josepho consilium prius communicaverit, atque effecerit, ut Josephus in id consentiret; an vero ipsa ultro se offerens Deo, seque ejus providentiæ committens matrimonium deinde contraxerit, quod aliter facere Israelitarum mores adhuc non permetterent. S. Augustinus de Sancta Virginitate cap. 4. §. 4. videtur alterum potius credidisse. Namque exultimavit, Josephum modo ordinario & communi nuptias cum Maria celebrasse. (6) Cæterum multas causas afferunt Sancti Patres, cur Dominus decreverit, ut Maria Virgo matrimonio conjungeretur. Eas colligit D. Thomas 3. part. quæst. 29. art. 1. in hunc modum: *Conveniens fuit, Christum de desponsata virgine nasci, tum propter ipsum, tum propter matrem, tum etiam propter nos. Propter ipsam quidem Christum quadruplici ratione. Primo quidem ne ab infidelibus tamquam illegitime natus abjiceretur. Unde Ambrosius dicit super Lucam 1. Quid Judæis, quid Herodi possit adscribi, si natum viderentur ex adulterio persecuti? Secundo ut consuetudo ejus generosa per virum describeretur. Unde dicit Ambrosius super Lucam 3. Qui in seculum venit, seculi debuit more describi; viri autem persona quaeritur, qui in fenatu & reliquis curiis civitatum generis afferit dignitatem. Consuetudo etiam nos instruit Scripturarum, que semper viri originem quaerit. Tertio ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius nocumenta procuraret: Et ideo Ignatius dicit, ipsam fuisse desponsatam, ut partus ejus diabolo celaretur. Quarto ut a Josepho nutriretur: unde & pater ejus dicitur quasi nutritus. (7)*

Fuit etiam conveniens ex parte Virginis. Pimo quidem, quia per hoc redditur immunitas a pena, ne scilicet lapidaretur a Judæis tamquam adultera, ut Hieronymus dicit. Secundo ut per hoc ab infamia liberaretur: unde dicit Ambrosius super Lucam, quod desponsata est, ne temerata virginitatis adureretur infamia, cui gravis alvus corru-

rupelle videretur insigne praeferre. Tertio ut ei a Joseph ministerium exhiberetur, ut Hieronymus dicit.

Ex parte etiam nostra hoc fuit conveniens. Primo quidem, quia testimonio Joseph comprobatur est, Christum ex virgine natum, unde Ambrosius dicit super Lucam: Locupletior testis pudoris maritus adhibetur, qui posset & dolere injuriam, & vindicare opprobrium, si non agnosceret sacramentum. Secundo quia ipsa verba Virginis matris magis credibilia redduntur, suam virginitatem asserentis: unde Ambrosius dicit super Lucam. Fides Mariae verbis magis adhaeretur, & mendacii causa removetur. Videtur enim culpam obumbrare voluisse inupta mendacio praegnans: causam autem mentendi desponsata non habuit, cum conjugii praemium & gratia nuptiarum partus sit foenarum. Quae quidem duo pertinent ad firmitatem fidei nostrae. Tertio ut tolleretur excusatio virginibus, quae propter suam incautiam non vitant infamiam: unde Ambrosius dicit: Non decuit virginibus sinistra opinione viventibus velamen excusationis reliqui, quod infamata Mater quoque Domini videretur. [8] Quarto quia per hoc significatur universa Ecclesia, quae cum Virgo sit: desponsata tamen est uni vivo Christo, ut Augustinus dicit lib. de Sancta Virginitate cap. 12. §. 11. Potest etiam & quinta ratio esse, quod Mater Domini fuit desponsata, & Virgo, quia in persona ipsius & Virginitas, & Matrimonium honoratur, contra hereticos alteri horum detrabentes.

6. Fuit ne verum matrimonium Mariam inter, & Josephum?

R. Non est dubitandum. Nam Sacrae Litterae saepe ac saepius vocant Josephum virum Mariae, & Mariam conjugem, uxoremque Josephi. Matthaei cap. I. ver. 16. Jacob autem genuit Joseph virum Mariae, & ver. 19. Joseph autem vir ejus, cum esset justus, & ver. 20. Joseph filii David, non timere accipere Mariam conjugem tuam, & ver. 24. Exurgens autem Joseph accepit conjugem suam, Lucae cap. II. 4. & 5. Ascendit & Joseph, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnanter. [9] Auctoritati consentit ratio. Illud enim est verum matrimonium, quod habet bona matrimonii: habuit autem matrimonium Mariae cum Jo-

(8) S. Ambrosii verba sunt ex libro 2. in Lucam §. 1. & 2. pag. 1281. & ex libro 3. §. 3. pag. 1314. Verba S. Hieronymi sunt ex commentariis in Mattheum cap. 1. pag. 1. Locus autem S. Ignatii, si modo est is, quem S. Hieronymus designabat, habetur in Epistola ad Ephesios §. 19. apud Cotelerium vol. 2. pag. 51. ubi dicit tria latuisse Diabolum, Virginitatem Mariae, Nativitatem, & Mortem Christi: Principium hujus mundi laetit Mariae Virginitas, & Partus ipsius, similiter & Mors Domini.

Maldonatus in Matth. cap. I. 18. pag. 36. fatetur, se non intelligere, quomodo Diabolus Mariae Virginitatem, si modo animadvertit, potuerit ignorare, cum integrum & incorruptum corpus, quamvis nuptiae, videre possit. Vide D. Bernardum hom. 2. super Missus est §. 13. pag. 747. & Mabillonium annotat. 273. in eundem D. Bernardum pag. CIX.

(9) Ambrosius in Luc. cap. 1. pag. 1283. §. 5. Nec te movet, quod frequenter Scriptura conjugem dicit. Non enim virginitatis ereptio, sed conjugii testificatio, nuptiarum celebratio declaratur.

S. Augustinus lib. 23. contra Faustum cap. 8. Neque Joseph, quia concubitu non permixtus, ideo non maritus, cum ipse Mattheus narret, ab Angelo Mariam conjugem appellatam, qui narret, quod non ipsius concubitu, sed de Spiritu Sancto conceperat.

(10) Idem S. Augustinus lib. 5. contra Julianum Pelagianum cap. 12. §. 46. & 47. Contra sententiam meam conari ostendere, quia (in Mariae, & Josephi conjugio) concubitus desuit, nullo modo fuisse conjugium. At per hoc secundum te, cum desisterint concumbere conjuges, jam non erant conjuges, & divorcium erit illa cessatio. Quod ne contingat, agant, sicut possunt, decepti, quod juvenes agebant, & ab hoc opere, quo etiam continens nimis delebitur, nec in effaribus corporibus parcat. Et paulo post: Quasi maritus, inquit, Joseph in opinione omnium erit. Secundum hanc opinionem, non secundum veritatem locutam fuisse Scripturam vis intelligi, ut virginem illam ejus conjugem diceret. Hoc potest Evangelistam fecere potuisse, cum vel sua, vel casualiter alterius hominis verba narret, ut secundum opinionem hominum loqueretur: nunquam & Angelus loquens unus ad unum, contra conscientiam & suam, & ipsius, cui loquebatur, secundum opinionem potius, quam secundum veritatem fuerat locutus, qui ei dixit: Noli timere accipere Mariam conjugem tuam? Vide eundem Augustinum serm. 51. alias de divinis 63. §. 16. 21. 26. 30. D. Thomam 3. part. quaest. 29. art. 2. & Lambertinum De Serv. Dei Beati. & Beat. Canoniz. lib. 3. cap. 24. §. 4. num. 57.

(11) In Evangelio septies tantum locuta legitur. Bis cum Angelo apud Lucam cap. I. 34. 38. primum: Quomodo fiet istud? deinde: Ecce ancilla Domini. Bis cum Elisabeth cognata sua apud eundem Lucam cap. I. 40. 46. primum cum illam salutavit, deinde cum ait: Magnificat anima mea Dominum. Bis cum Filio suo apud Lucam cap. II. 3. 5. Semel in Templo: Fili, quid fecisti nobis sic? iterum in nuptiis Canis Galliae: Vinum non habent. Tandem ibidem cum ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

sepho: Namque, ut ait S. Augustinus lib. 1. de nuptiis & concupiscentia cap. 11. §. 13. omne nuptiarum bonum impletum est in illis parentibus Christi, proles, fides, sacramentum: prolem cognoscimus ipsum Dominum Jesum: fidem, quia nullum adulterium: Sacramentum, quia nullum divorcium (10) Verum igitur fuit matrimonium.

7. Describe hujus Sponse Virginis vitam, & mores.

R. Describit S. Ambrosius libro secundo de Virginibus cap. 2. §. 6. (Pag. 164. tom. 2.) Sit vobis, inquit, tamquam in imagine descripta virginitas vita Mariae, de qua velut speculo resurgat species castitatis, & forma virtutis. . . Virgo erat non solum corpore, sed etiam mente, quae nullo doli ambitu sincerum adulteraret affectum: corde humilis verbis gravis, animi prudens, loquendi parcius, (11) legendi studiosior, non in incerto divitiarum, sed in proce pauperum spem reponens. Intenta operi, verecunda sermone, arbitrium mentis solita non hominem, sed Deum querere, nullum ledere, bene velle omnibus, aspergere majoribus natu, aequalibus non invadere, fugere jactantiam, rationem sequi, amare virtutem. Quando ista vel vultu leste parentis? quando dissenst a propinquis? quando falsidicit humilem? quando derisit debilem? quando vitavit inopem? eos solos solita certis virorum involare, quos misericordia non erubesceret, neque praeiret verecundia. Nihil torum in oculis, nihil in verbis procaax, nihil in actu irreverendum: non gestus fractior, non incessus solutior, non vox petulantior, ut ipsa corporis species simulacrum fuerit mentis, figura probitatis. Quid exequar ciborum parsimoniam, officiorum redundantiam, alterum ultra naturam superfuisse, alterum pene ipsi naturae defuisse? Illic nulla intermissa tempora, hic congemmatos jejuniis dies? Et si quando refectiendi successisset voluntas, cibis plerumque obviis, qui mortem arceret, non delicias ministraret. Dormire non prius cupiditas, quam necessitas fuit: & tamen cum quiesceret corpus, vigilaret animus, qui frequenter in somnis aut lecta repetit, aut somno interrupta continuat, aut disposita gerit, aut gerenda praenuntiat. Prædixit dono nescia, nisi cum ad Ecclesiam conveniret, & hoc ipsum cum parentibus, aut propinquis. Sic Maria intendebat omnibus, quasi a plu-

pluribus moneretur, sic implebat omnia virtutis officia, ut non tam disceat, quam doceret. Talem hanc Evangelista monstravit, talem Angelus reperit, talem Spiritus Sanctus elegit.

8. Quam pridem ab Ecclesia Praesentationi, ac Desponsationi B. Virginis honor haberi ceperit?

R. Apparet ex constitutione Manuelis Comneni, qui anno 1143. imperium accepit, Festum Praesentationis B. Mariae Virginis esse oppido antiquum apud Graecos. (12) Apud Latinos nihil de eo invenitur usque ad annum 1372. quo celebrari ceptum est Avenione, ut observatum Danieli Papebrochio in Conatu Chronico historico ad Catalogum Pontificum Romanorum, (13) qui exiit in Propyleo ad Acta Sanctorum Maji. Referente autem Launojo, ac Thomaffino exstat epistola Caroli VI. Regis Francorum anno 1374. praecipiens, ut in Gallia coletetur, quemadmodum Romae coli ceperat. (14) Anno 1585. nondum erat in Breviario Romano. (15) Festum vero Desponsationis, quod ut institueretur, multum laboravit Joannes Gersonius, celeberrimus Academiae Parisiensis Cancellarius, ducentis abhinc annis coli cepisse, reperio apud Bollandistas memoratos (Tom. 3. Martii pag. 14.). Qui addunt, non eodem die, nec eodem mense, nec ab omnibus fidelibus celebratum. A Venetis jam ab anno 1693. X. Kal. Februarias colitur.

C A P. IV.

De Annuntiatione, & Visitatione B. Mariae Virginis.

1. Quando Angelus nuntium accepit, nuptiae ne erant, an sponsa tantum?

R. Verba Matthaei, & Lucae sunt ejusmodi, ut ex iis intelligi facile possit, Mariam Virginem Josepho sponfam tantum fuisse, cum ad eam Angelus missus est. Mattheus cap. I. 18. Cum esset desponsata Mater ejus Maria Joseph, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Lucas cap. I. 26. 27. Missus est Angelus Gabriel a Deo in Civitatem Galilae, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph. Et quidem rem ita habere, crediderunt multi ex antiquis Patribus. Origenes in diversis hom. 2. S. Hieronymus, & S. Hilarius in Mattheum cap. 1. §. 2. (Pag. 1.) & S. Chrysostomus in eundem Mattheum hom. 4. (Pag. 30.) S. Epiphanius haer. 78. §. 8. S. Bernardus hom. 2. super Missus est §. 12. (Pag. 747.) Nihilominus alii contradicunt. Et vero Lucas cap. II. 5. Mariam

desponsatam vocat proxime ante Christi nativitatem, quo tempore dubitari non potest, quin Joseph nupta fuerit. Itaque existimant, idcirco Evangelistas usos esse vocabulo desponsata, ut ostenderent, eam per matrimonium virginem esse non desuisse. (1)

2. Annuntiatio facta est in paterna domo, an in domo Josephi?

R. Hoc quoque discrepat. Baronius, qui in Apparatu ad Annales §. 55. Mariam sponfam, non nuptam eo tempore fuisse arbitrat, in paterna domo ab Angelo salutatam scribit. At S. Chrysostomus in domo Josephi id factum affirmat, explanans illa verba Matthaei, antequam convenirent, in hunc modum (in Matth. hom. 4. pag. 30.): Non dixit, priusquam in sponsi adduceretur domum, intus enim jam erat. Hunc quippe movem plerumque tenebat antiquitas, ut sponse in sponsum dominum habebantur, quod nunc quoque fieri interdum videmus. Eodem modo Euthymius in Matth. cap. 1. (Bibl. Patr. tom. 19. pag. 490.) Non dixit autem, priusquam ipsa veniret ad domum illius. Jam enim in ea erat. Multis siquidem moris erat, ut apud se haberent sponfas propter securitatem. Eodem Auctor Operis Imperfecti hom. 1. in Matth. (Pag. 771.) Non dixit, priusquam acciperet, sed prius quam convenirent inventa est in utero habens: quia jam accepta erat in domo. (2) Quod de Judaeis tradit etiam S. Bernardus hom. 2. super Missus est §. 12. (pag. 747.) dicens: Mos Judaeorum erat, ut a die desponsationis suae usque ad tempus nuptiarum sponsae traderentur custodiendae, quatenus earum ipsi eo sibi pudicicam curiosius servarent, quo sibi ipsi fideles existere? Sanctus vero Thomas 3. part. quaest. 29. art. 2. ad 3. non modo ita sentit, sed etiam rationem subjicit, cur ita sentiat. Beata Virgo sic fuit desponsata Joseph, quod etiam esset domi habitata. Nam sicut in ea, & quae in domo viri concipit, intelligitur conceptio maritudo: sic in ea, quae extra domum concipit, est suspecta conceptio. Et ita non esset sufficienter profusum fame Beatae Virginis per hoc, quod fuit desponsata, nisi etiam esset domi habitata. Unde quod dicitur: Et nollet eam traducere, melius intelligitur, id est nollet eam diffamare in publicum, quam quod intelligatur de translatione in domum.

3. Quale fuit colloquium Angeli cum Maria?

R. Gabriel Angelus ingressus ad Virginem, foellam reperit, & fortassis orantem in eodem cubiculo, ubi eam revisere consueverat. Salutavit appellans gratia plenam (Luc. I. 28.), qualli salutatione nemo antea dignus habitus fuerat. (Bar.

(12) Ea constitutio est in Commentariis Theodori Balsamonis Patriarchae Antiocheni ad Nomocanonem Photii Patriarchae Constantinopolitani tit. 7. cap. 1. pag. 84.

(13) In Gregorio XI. §. 3. pag. 422. editionis Venetae: Egragia Pontificis hujus (Gregorii XI.) erga Deiparam Virginem devotio probatur sese, quando ad instantiam Philippi de Mazeris Cancellarii Cypri post matrem totius negotii discussionem recepit Festum & officium Praesentationis, quod coram se fecit celebrari Avenione in Ecclesia Fratrum Minorum die Dominica 21. Novembris anno a Nativitate Christi 1372.

(14) Launojus lib. 1. Historiae Regii Navarrae Gymnasii Parisiensis, cap. 10. pag. 326. Operam tom. 4. part. 1. Thomassinus lib. 2. de dierum festorum celebratione cap. 20. §. 7.

(15) Baronius in Martyrologium Romanum ad diem XI. Kal. Decembres: Semus, antiquitas Praesentationis solemnitate eam esse appellatam, qua Dei Genitrix Sancto Simeoni infantem Jesum in Templo obtulit, ut antiqua Rituala, & alia vetusta Ecclesiarum monumenta significant, & ipsa insuper oratio Missae ejus diei plane indicat.

(1) Vide Cornelium a Lapide in Matth. cap. I. 18. & Gulielmum Estium in lib. 4. Sent. dist. 30. §. 8.

(2) Grotius in Matth. cap. I. 18. tom. 6. Crit. Sacrorum pag. 43. Non videtur perpetuum fuisse, ut a sponsalium die sponsa in sponsi domum transfret: quamquam Chrysostomus id affirmat, credo, quia Antiochie sua etate id fieri videbat. Fallit haec scribens Grotius. Id enim ut te sanax, plerumque, non semper & perpetuo factum, adest Chryostomus. Vide Francicum Suarez tom. 2. in 3. part. D. Thomae disp. 7. sect. 2. & Augustinum Calmet in locum citatum S. Matthaei.

(Bar. in apparatu §. 76.) (3) Hanc ob rem , & quod existimabat , se virum videre , quem postea Angelum esse intellexit , turbata est , & sacro quodam horrore perfusa . (4) Ubi didicit ab Angelo futurum , ut conceperet , & pareret magnam sobolem , filium Altissimi , Regem , cujus principatu nulla unquam aetas finem imponeret ; rogavit quamquam id ratione fieri posset , non quod de Angeli fide dubitaret , sed ut modum intelligeret , quo Deus id facere decrevisset , atque divinæ se voluntati submitteret . (5) Tum Angelus , ut est apud Chrysostrum : *Ne quæras , inquit , nature modum , & ordinem , quando supra naturam sunt , que sunt : Spiritus Sanctus supervenit in te . Tu tantum crede veritatem , serva virginitatem , accipe integritatem . Quoniam integra est fides tua , intacta erit & integritas tua . Cum Virgo Angeli dictis credens , se Ancillam Domini esse , professa fuisset , fide concepit , ut ait S. Augustinus . (6)*

(3) Mabillonius Præfat. in Acta sæculi V. Benedictini §. 109. scribit , Salutationis Angelicæ partem primam ex verbis Angeli & Elisabethæ apud Lucam cap. I. 24. 42. relatis composuisse Gregorium Magnum , qui eam addidit in Offertorio Dominicæ quartæ Adventus . In communi tamen vulgari usu non fuisse ante sæculum XI. In omnibus enim statutis , que cuique quid sciendum aut discendum sit , explicat , solum Orationem Dominicam , & Symbolum Apostolorum proponit . Inter primos Petrum Damiani , qui anno 1057. floruit , opusculo 33. cap. 3. narrare de quodam Clerico , qui eam quotidie recitabat . Post annum 1246. omnes Christiani fideles tamque ex lege eam usurpare cœperunt , eamque hora igneii sub concubium ter recitari mandasse Joannem XXII. qui anno 1318. Pontifex factus est . Exinde statutum , ut recitaretur etiam mane , ac meridie . Et quidem de Salutatione Angelicâ mane recitanda mentionem fieri cap. 127. Concilii Varenensis anno 1368. celebrati .

Angelicæ Salutationis partem alteram , cujus initium est , *Sancta Maria , tamquam appendix sæculi XV. non dum adjectam fuisse : quia non reperitur in libellis precum tam editis , quam MSS. ante annum 1500. & ante Breviarium jussu Pii V. reformatum in solo Breviario Cardinalis Sanctæ Crucis occurrit : conitit autem ex libello quodam sub anno 1475. edito , Urbanum IV. post illa verba : *Fructus ventris tui , posthinc hæc : *Jesus Christus . Amen .* Hæc ex Mabillonio , qui fule rem totam explicat , & §. 125. agit etiam de vera Rolandi origine atque auctore , quem fuisse S. Dominicum , non S. Benedictum , non Venerabilem Bedam , non Petrum Eremitam , non Venerabilem Fratrem Alanum de Rupe , probat Lambertinus De Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 10. num. 11. & de festis B. Mariæ Virginis part. 2. §. 157. & Vincentius Cardinalis Petra Comment. in Constit. XVIII. Sixti I. tom. 5. pag. 305. Lege Vitam Sixti IV. Pontificis CXXIV. inter Vitas Pontificum Romanorum descriptas a nobis .**

Baronius ad an. 431. §. 179. & Bona Divinæ Psalmodiæ cap. 16. §. 2. tradunt , creditum esse , partem hanc Angelicæ Salutationi adjectam in magna Synodo Ephesina anno 431. celebrata , quando ingenti totius Ecclesiæ gaudio Maria Virgo *Dei Mater* declarata est , & Nestorius , qui id negabat , damnatus . Bona tamen parat (id quod Mabillonius) feris admodum Ecclesiæ temporibus usurpata .

(4) S. Ambrosius in Luc. cap. 1. lib. 2. §. 8. pag. 1284. *Sola in penetrabilibus , quam nemo virorum videret , solus Angelus reperiret : sola sine comite , sola sine teste , ne quo degere deprecaretur assatu , ab Angelo salutatur . . . Maria etiam salutationem Angelicam credebatur .* Erat cogitans cum reverentia , quia parabat eum prudentiam , quia Benedictiōnis novam formulam mirabatur , que nusquam lecta est , nusquam ante compta . Soli Mariæ hæc salutatō servabatur . Idem lib. 2. de Virginitate cap. 2. §. 11. *Gabriel eam , ubi revisere solebat , invenit , & Angelum Mariæ , quasi viri specie mota , trepidavit , quasi non incognitum auditio nomine recognovit .*

S. Bernardus hom. 3. super Missus est §. 1. pag. 750. *Quo ingressus ad eam ? Puto in secretarium pudici cubituli , ubi illa fortassis clauso super se ostio orabat Patrem in abscondito . Solent Angeli stare arantibus , & delectari in his , quos vident levare puras manus in oratione .*

S. Chrysostrum in Matth. hom. 4. pag. 33. *Erat illa Virgo per cuncta mirabilis , cujus virtutem Evangelista Lucas declarans refert , quod cum ab Angelo verba satis honorificæ salutationis audisset , non semetipsam continuo , ut fit , in gaudium relaxavit , nec nimis credula nova dicta suscepit : sed honesta ac decenti trepidatione permota ; cujusmodi esset salutatō illa , quæruit .*

(5) S. Augustinus de Civitate Dei lib. 16. cap. 24. §. 2. *Non est Virginitatis Mariæ dissidentia , quod ait : Quomodo fiet istud , quoniam virum non cognosco ? Quod enim futurum esset , certa erat : modum , quo fieret , inquirebat .*

S. Bernardus hom. 4. super Missus est §. 3. pag. 757. *dicit , paratam fuisse frangere rotam , si opus esset , ut Dei obtemperaret voluntati .*

(6) S. Chrysostrum hom. 49. in Genesim pag. 553. tom. 2. S. Augustinus serm. 201. §. 5. & serm. 69. cap. 3. §. 4. Et in Enchirid. cap. 34. §. 10. *De virgine nasci oportebat , quem fides matris , non libido conceperat .*

Chrysostrum in Psal. 49. pag. 250. *Deus manifeste venit . Quando enim non venit manifestus ? Quando ? In priori adventu : venit enim absque ullo strepitu , multos celans , multos latens . Quid dico multos ? cum nec ipsa quidem Virgo , que eum utero gestabat , novisset arcanum mysterium .*

S. Bernardus De Baptismo cap. 5. §. 21. pag. 640. & 641. *Modum deinde illum tam incomprehensibilem , quem & Virgo sollicita requirit , unde quæso doceri queam Angelus fuisse præcognitum ? Mihi vero videtur , ne ipsi quidem (ut pace ejus dixerim) qui nuntiabat : quod ipse fateretur , si ejus verba diligenter advertimus . Respondens quippe , Spiritus Sanctus supervenit in te ; nome aperte misit ad magisterium Spiritus Sancti , cuius unione doceatur de omnibus , quorum ipse sibi non presumpsit scientiam , & discat experiendo , quod audiendo non poterat ? Denique subiungit : Et virtus Altissimi obumbrabit tibi : expressus profecto significans modum secretissimum arcani incomprehensibilis & ineffabilis sacramenti , quo quasi in umbra cum sola , & in sola Virgine sola Trinitas conceptum fuerat operatura divinum . . . Sed & ipsam Virginitatem , rego , unde probatur , ex nomine , vel ex facie ante cognitam Angelis , quod ipsa videlicet esset , quam Deus elegerit in matrem sibi , excepto duntaxat Archangelo , cui & servanda ab initio tradita fuisse credenda est ? Perro autem si Diabolus eam nec post conceptionem agnovit , Josephi iustique desponsatione deceptus : credi potest & Sanctis Angelis vel ante minime nuntiasset , quod ipsa videlicet esset Dei mater futura .*

(7) Fuit sæculo XVI. vertente Theologus , qui muliercula nescio quibus assuetione deceptus existimaret , Mariam Virginitatem non in utero , sed in corde , aut certe in parte cordis proxima concepisse : id quod refragat apertissimis testimoniis Evangelistarum Matthæi cap. I. 18. 23. Lucæ cap. I. 31. & cap. II. 21. Vide Lambertinum lib. 2. De Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. cap. 32. num. 8. & Cajetanum in 3. part. D. Thomæ quest. 31. art. 5.

Atque angat meritum , vitamque priorem Prompta fides ,

quemadmodum cecinit S. Paulinus poem. 6. de S. Joanne Baptista ver. 134. (7)

4. *Indica tempus hujus colloqui , atque ideo Incarnationis Domini .*

R. Indicavi cap. 1. (num. 2.) de vita Christi , ubi eum dixi a Virgine conceptum die quinto & vicefimo Martii secundum Ecclesiæ Traditionem , de qua testatur S. Augustinus tum in libro de diversis questionibus octoginta tribus quest. 56. tum in libro 4. de Trinitate cap. 5. Qua autem hora diei id factum fuerit , pro certo affirmare non licet . Itaque Ecclesiæ horam divinæ Incarnationis ignorans , Salutationem Angelicam quavis diei parte recitari voluit , mane summo , meridie , & ves-

vespere : hoc etiam , ut opinor , secuta , ne ex Fidelium mentibus unquam excideret memoria beneficii tanti , quod est fons gratiarum omnium , & principium omnium mysteriorum . Si viri magis recte conjuncti , eadem hora Virgo concepit ; qua peperit , juxta oraculum illud Sapientiæ (Cap. XVIII. 14. 15.) : *Cum quietum silentium contineret omnia , & nox in suo cursu medium iter haberet : Omnipotens sermo tuus , Domine , exiliens de Cælo a regalibus sedibus , quos debellator in mediam exterminii terram profudit : ita ut novem ipsos meses Christus in utero matris habitaverit . (8)*

5. *Vidit ne Maria Angelum humana specie & corporea ?*

R. Ait D. Thomas 3. part. quest. 30. art. 3. Primum quia S. Augustinus serm. 14. de Natali Domini ita Virginitatem loquentem inducit : *Venit ad me Gabriel Archangelus facie rutilans , veste coruscans , incessu mirabilis . (9)* Deinde quia hoc conveniens fuit , quantum ad id , quod annuntiabatur : venerat enim Angelus annuntiare incarnationem invisibilis Dei , per quam visibilis fieret : Unde etiam conveniens fuit , ut ad hujus rei declarationem invisibilis creatura formam assumere , in qua visibiliter appareret : tum quia fuit congruum dignitati matris Dei , que non solum in mente , sed in corpore venire erat Dei filium receptura , & ideo non solum mens ejus , sed etiam sensus corporei erant visione Angelicâ reformati . Postremo quia congruit certitudini ejus , quod annuntiabatur : ea enim , que sunt oculis subjecta , certius apprehendimus , quam ea , que imaginamur . Unde Chrysostrum dicit super Matth. (Hom. 4.) quod Angelus non in somnis , imo visibiliter Virgini apparuit : nam , quia magnam valde revelationem accipiebat ab Angelo , egebat ante tantæ rei eventum visione solemniori . (10)

6. *Angelus hic cujus ordinis fuit ?*

R. Novem Angelorum ordines esse , testante sacro

(8) Auctor sermonis in Annuntiationem Deiparæ apud S. Athanasium tom. 2. pag. 401. §. 15. *Initio diei , quasi primitias encomii tibi Archangelus contexit clamando : Ave gratia plena , Dominus tecum . Appellat diei initium , quantum existimo , post mediam noctem , quando solent hora matutine decantari . Dies enim Ecclesiasticæ a media nocte in medium noctem computatur . Toletus in Lucam cap. 1. annotat. 63. pag. 55. (9) Sermonem hunc Monachi & Congregatione S. Mauri faciunt 195. Appendicis , que complectitur sermones Augustini nomine ab aliis editos . (10) S. Hieronymus epist. 7. ad Latam de institutione filie pag. 52. *Imitetur Mariam , quam Gabriel solum in cubiculo suo reperit ; & ideo forsitan timore perterrita est , quia virum , quem non solebat , aspexit .* Et epist. 22. ad Eulochium de custodia Virginitatis cap. 16. pag. 150. *Propone tibi Mariam , que tante exilitate puritatis , ut mater Domini esse mereretur . Ad quam cum Angelus Gabriel in viri specie descendisset dicens : Ave gratia plena , Dominus tecum , consternata , & perterrita respondere non potuit : nunquam enim a viro fuerat salutata .**

Quidam tamen , ait S. Thomas 3. part. quest. 30. art. 3. ad 3. *dicunt quod , cum Beata Virgo assuetu esset visionibus Angelorum non turbata fuit in visione Angeli , sed in admiratione eorum , que ei ab Angelo dicebantur , quod de se tam magna non cogitabat .* Unde & Evangelista non dicit , quod turbata fuerit in visione Angeli , sed in sermone ejus .

Quam rem expendens S. Petrus Chrysologus serm. 140. *Quid est , inquit , quod personam videt , & de sermone presertim , divina reprovocans . Unde & Virginitatem , quam leviter visus sollicitaverat , nunquam turbavit auditus , & quam missi presentia parum moverat , concussit toto pondere mittentis auctoritas .*

Cornelius a Lapide in Luc. cap. I. 30. *B. Virgo revelavit nonnullis , Angelum Gabrielem non statim discessisse , sed secum mansisse per novem horas , obsequium Verbi in Virgine incarnatione , ac Verbum incarnatum adorasse , illique omne obsequium obtulisse , & se ipsa exhibuisse .*

(11) S. Gregorius Magnus hom. 34. in Evangelia §. 7. & 8. que homilia est eadem cum illa , que a D. Thoma dicitur de centum ovibus . Lege eundem D. Thomam part. 1. quest. 108. art. 5. & 6.

(12) S. Ambrosius lib. 2. de Virginitate cap. 2. §. 12. pag. 165. Idem in Lucam cap. 1. lib. 2. §. 10. pag. 1288. *Non quasi incredula de oraculo , nec quasi incerta de nuntio , nec quasi dubitans de exemplo : sed quasi leta pro voto , religiosa pro officio , festina pro gaudio , in montana perrexit .*

(13) Ita tenuit Baronius in Apparatu ad Annales §. 77. & 79. cujus sententiam amplectuntur viri magni , ut docet Augustinus Galmet in Luc. cap. I. 39. Alii enim crederentur , Zachariæ domum Jerosolymis , alii Machæranon trans Jordanem , alii prope Emmauentem fuisse .

Chronicon Palæstine , seu Alexandrinum pag. 160. *Surgens autem Maria diebus illis profecta est ex Nazareth , per vicium petra Jerosolymis Paschate , septemque Azymorum diebus adimpletis , cum significatione petre per montana Civitatem Juda , que adibat militibus XII. & ingressa est domum Zachariæ , & salutavit Elisabeth .*

eloquio scimus , Angelos , Archangelos , Virtutes , Potestates , Principatus , Dominationes , Thronos , Cherubim , atque Seraphim . . . . . Ad Mariam Virginitatem non quilibet Angelus , sed Gabriel Archangelus mittitur . Ad hoc quippe ministerium summum Angelum venire dignum fuerat , qui summum omnium nuntiabat . (11) S. Thomas 3. part. quest. 30. art. 2. ad 4. *Quidam dicunt , Gabrielem fuisse de supremo ordine Angelorum : propter quod Gregorius dicit [Hom. 34. in Evang.] , summum Angelum venire dignum fuerat , qui summum omnium nuntiabat . Sed ex hoc non habetur , quod fuerit summus inter omnes ordines , sed respectu Angelorum : fuit enim de ordine Archangelorum . Unde & Ecclesiæ eum Archangelum nominat : & Gregorius dicit in homilia de centum ovibus , quod Archangelus dicitur , qui summa annuntiat . Satis est ergo credibile , quod sit summus in ordine Archangelorum . Et sicut Gregorius dicit , hoc nomen officio congruit . Gabriel enim Dei fortitudinem nominatur . Per Dei ergo fortitudinem nuntiandus erat , qui virtutum Dominus , & potens in prælio ad debellandas potestates aereas veniebat .*

7. *Digressio Angeli quid Maria egisse dicitur ?*

R. Maria humilior facta , ubi se cognovit electam , statim ad cognatam suam (Elisabetham) in montana processit (Luc. I. 36. 45.) non utique ut exemplo (ejus sextum jam mensem gravidam , quod Angelus proposuerat) crederet , que jam crediderat oraculo : Beata enim , inquit , que credidisti : (12) sed ut cognatæ gaudium suum ob conceptum ab illa filium testaretur , suamque pregnantiam ac feni navaret operam & studium . Mariam , que ante sola ab intimis penetrabilibus versabatur , non a publico virginitatis pudor , non ab studio asperitas montium , non ab officio prolixitas itineris retardavit . (13) Nam quemadmodum observat Joannes Stephanus Menochius in libro 1. de vita Christi cap. 7. §. 3. centum circiter millia passuum confecit , ut Hebronem Urbem in montibus positam , (14) in qua degebat Elisabeth , Nazaretho discedens (& Jerosolymam pertra-

transiens, Deum ibi in Templo adoratura) perveniret.

8. Quem habuit tam longi itineris socium?

R. Habuisse Josephum, utpote sponsum, & maritum, rentur aliqui, sed falso. Si enim Maria, Josepho comite, ad Elisabetham venisset, novisset utique Josephus, eam matrem filii Dei jam electam fuisse, ex verbis illis Elisabethæ præ gaudio exclamantis, ubi primum Mariam salutantem audivit: Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me (Luc. I. 43. 46.)? At non novit Josephus, nisi cum Mariam Hebrone Nazarethum in domum suam reducem intumescente utero prægnantem comperit, & dimittere volenti apparuit Angelus, ac mysterium exposuit, ut patet ex Evangelio Matthæi (Cap. I. 19.): non habuit igitur Maria itineris socium Josephum. Quem autem habuerit, non constat. Nam solum ivisse, convenit mysterio, quod tunc Deus volebat esse in occulto; ivisse comite aliqua prudenti gravique femina, convenit Virginitati pudori atque honestati.

9. Quamdiu mansit apud Elisabetham?

R. Quasi mensibus tribus, inquit Lucas (Cap. I. 56.). (15) Hinc dubitatur utrum manserit usque ad partum Elisabethæ, & ortum Joannis. Multa in ajentem partem probabiliter argumentantur novi interpretes Maldonatus, Toletus, Cornelius a Lapide, Augustinus Calmet, & alique insistentes Bedæ vestigiis, qui ita scribit in Luc. cap. I. (Pag. 228. tom. 5.) Tamdiu mansit Maria, donec Elisabeth partus tempore completo, Præcursoris Domini sui, propter quam maxime venerat, nativitatem videret. Patres Beda antiquiores nihil in alteram partem clare & asseranter dicunt. Ni-

(15) S. Ambrosius in Luc. cap. 1. lib. 2. §. 29. pag. 1291. Non sola familiaritas est causa, quod diu mansit, sed etiam tanti vatis (Joannis Baptiste) profectus. Nam si primo ingressa tantus processus exstitit, ut ad salutationem Maria exultaret, infans in utero, videretur Spiritu Sancto mater infantis; quantum putamus usu tanti temporis sanctæ Maria addidisse presentiam? Ungebatur itaque, & quasi bonus athleta exercebatur in utero matris Propheta. Amplissimo enim vultu ejus extantini parabatur.

Idem Ambrosius de institutione Virginis extremo cap. 7. §. 50. pag. 262. Maria tanta gratia, ut non solum in se virginitatis gratiam referret; sed etiam his, quos viseret, integritatis insigne conferret. Visitati Joannem Baptistam, & in utero matris, priusquam nasceretur, exhibuit. Ad vocem Maria exultavit intantum, obsecutus antequam genitus. Neg immerito mansit integer corpore, quem tribus mensibus alio modo sue presentie, & integritatis angustio Domini mater exerceat. Eademque postea Joanni Evangelistæ est tradita conjugium nescienti. Unde non miror, præ ceteris lectum mysteria divina, cui præsto erat aula celestium sacramentorum.

(16) S. Petrus Damiani serm. 23. & 1. in Nativitate S. Joan. Baptiste pag. 57. Et fortassis usque in diem nativitatis ejus gloriosa Virgo cum cognata sua morata est, donec puerum natum sinu beatissimo confoveret, & uno partu renatis propinquiorum redderet presentie Creatoris.

(17) Bollandæ die 25. Martii §. 1. num. 1. pag. 524. Festum hoc solemne in tanta antiquitate eminet, ut liceat pie meditari originem ejus debere adscribi gratissimo affectui Deiparæ Virginis, que singulari veneratione, ac devotissima cultu quatuordecim seculis fuerit divinum beneficium hoc die sibi, & toti generi humano presertim, quod verbum Dei in suo Virginali utero caro factum est, & ipsa Anuntiationis Angelicæ assensum præbans Mater Dei est constituta. Hanc piissima gratitudinis consuetudinem in sanctissima Deipara intuitu Apostoli, debitam agnovimus obligationem, & venerabili imitatione observarunt, & ubique terrarum observari debere sanxerunt. Certe secundum regulam a Sancto Augustino de baptismo contra Donatistas lib. 2. cap. 24. propositam: Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilium institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum, reatè creditur. Post hæc ipsi quoque antiquitatem Festi hujus probant ex homilia, & sermonibus Gregorii Thaumaturgi.

(18) Solemne ac celebre fuisse apud Græcos Festum Anuntiationis, indicat Canon. 52. Concilii Quinisexti, seu Truliani, apud Labbeum tom. 6. Conc. pag. 1165. & apud Harduinum tom. 3. pag. 1682. Vetat enim, ne celebretur in eo Missa Præsanctificatorum. In omnibus sanctis Quadragesimæ jejuniis diebus, præterquam Sabbato, & Dominica, & Sancto Anuntiationis die, fiat sacrum Præsanctificatorum ministerium.

Hunc morem, subjicit Bona lib. 1. Rer. Liturgic. cap. 15. §. 5. adhuc servat Orientalis Ecclesia; Occidentalis autem eo nunquam usus, aut usa est, nisi feria sexta majoris hebdomadæ.

Missæ Præsanctificatorum ægrotos, dicitur Missa, cum careat consecratione corporis & sanguinis Jesu Christi. Vide annotat. 12. ad S. Innocentium I. Pontificem XLII. inter vitas Pontificum Romanorum a nobis descriptas.

Chronicon Paschale, seu Alexandrinum pag. 159. Hoc ergo die XXV. secundum Romanos Martii mensis, Cathedralis & Apostolica Dei Ecclesia est sanctiorum Doctorum traditione Sancta Domina nostra gloriosa Dei genitricis, & semper Virginis Maria Anuntiationem celebrat.

(19) Apud Labbeum tom. 6. Conc. pag. 450. & apud Harduinum tom. 3. pag. 977.

(20) Quis a perivigilio ejusdem Festi in divino Officio recitari incipiunt octo majores Antiphonæ, quarum initium est a littera O. Ita Pompejus Sarnelli tom. 3. epistolaram Ecclesiasticarum epistola 24. Vocatur autem Expectatio partus B. Virginis, quia ejusmodi Antiphonæ revocant in memoriam suspiria, genitus, & desideria antiquorum Patrum, qui olim Christi Domini adventum expectabant: Azorius Institutionum Moralium part. 2. lib. 1. cap. 23.

hilominus id credere libet, quod specie probabile est, mansisse usque ad ortum Joannis, donec aliquid se offerat, quod sit probabilitati illi contrarium. (16)

10. Quid habes dicere de Festo Anuntiationis?

R. Illud esse in Ecclesia Antiquissimum: quandoquidem, ut observant Baronius, & Florentinius, alter in annot. ad Martyrologium Romanum, alter ad Hieronymianum die 25. Martii, de Anuntiationis mysterio extant orationes S. Gregorii Thaumaturgi, qui medio sæculo Christi tertio vixit. (17) Illud porro ab utraque Ecclesia, Græca videlicet, & Latina, VIII. Kal. Aprilis celebrari; quod argumento est, Ecclesiæ universæ ex præterita traditione persuasum fuisse, eodem die Christum Dominum in purissimo Virginitatis Maræ utero conceptum esse. (18) Concilium Toletanum X. anno 656. decrevit cap. 1. ut Festum Anuntiationis celebraretur XV. Kal. Januariæ octo ante Christi nativitatem diebus, quod VIII. Kal. Aprilis, quo die peractum est mysterium, digne celebrari non possit, modo ob dies Quadragesimæ solemnes, modo ob Festa Paschalia. (19) Eandem ob causam nunc quoque ab Ecclesia Toletana die 18. Decembris coli, vocarique Expectationem partus, & Festum Domine nostre de la O, (20) teste Garzia Loaisa in annotat. ad cap. concilii Toletani (Apud Lab. tom. 6. Conc. cit. pag. 471.). Etiam ab Ecclesia Mediolanensi translatum fuisse in Dominicam sextam Adventus, qui in eadem Ecclesia inchoatur a vespere Sabbathi proxime sequentis Festum D. Martini. Ex quo fit, ut Dominica sexta Adventus sit Dominica dies, quæ Natalem diem Christi præcedit.

11. Quid

11. Quid de solemnitate Visitationis?

R. Eam institutam esse a summo Pontifice Urbano VI. anno Christi 1386. sexto Idus Jul. Decerum vero, quod ipse morte præceptus more atque ordine promulgare non potuit, ab ejus successore Bonifacio IX. exitu ejusdem anni promulgatum. (21) Eius instituenda causam fuisse, ut fideles peterent atque impetrarent opem Dei Genitricis ad tollendum schisma, quod Ecclesiam turbabat. (22) Idcirco autem diem secundum Julii solemnitati præstitutum esse, quia tunc, vel paulo ante Visitatio finem habuit, & Beata Virgo domum suam rediit, ut ait Joannes Azorius Institutionum Moralium part. 2. lib. 1. cap. 23.

C A P. V.

De Partu, & Purificatione Mariæ Virginis.

1. Narra aliquid de partu Virginis.

R. Quomodo Christum conceperat; ita etiam peperit sine ulla profusa Virginitatis diminutione. (Bar. ad an. Chr. 1. §. 6. & 39.) (1) Nam Propheeta (Isaias Cap. VII. 14.) ut animadvertit S. Thomas 3. part. quest. 28. art. 2. non solum dicit: Ecce Virgo concipiet, sed etiam addit, & pariet filium. (2) Quem sine gravamine tulerat, eundem sine dolore, atque adeo magna cum voluptate in lucem Servy Tom. III.

(21) Constitit. I. tom. I. Bullarii pag. 293. & apud Bollandum die 2. Jul. pag. 296. Jacobus Greterus de Felis lib. 2. cap. 3. pag. 93. tom. 5. part. 2. Fallitur Lutheranus Dresserus in suo libello de Festis, cum Visitationis Festum institutum tradit in Concilio Basiliensi anno 1441. secutus nimium errorem Hermannii Vitricindi, qui tamen id a Concilio Basiliensi factum scribit anno 1432. sed errat: quia aliud est demum promulgare & præcipere, aliud primitus instituere. Prius illud fecit Synodus Basiliensis, posterius Urbanus VI. & Bonifacius IX. Vide Raynaldum ad annum 1389. §. 3.

Credendum nihilominus, decretum Concilii Basiliensis, quo Fideles ad cultum Mariæ Virginis excitantur, & mysterium Visitationis illustratur, multum in servisse solemnitati propagandæ. Habetur sessio 43. apud Labbeum tom. 12. Conc. pag. 648. & apud Harduinum tom. 8. pag. 1292.

(22) Schisma omnium terretimum atque longissimum. Duravit enim annos amplius quinquaginta, Pontificibus veris Romæ commorantibus, salis Avenione, unde paulo ante Gregorius XI. Pontificem sedit Romam recesserat. Vide annotationem 2. ad Urbanum VI. Pontificem GCLII. in Vitis Pontificum Romanorum, quas nos ipsi descripsimus.

(1) Baronius ad an. Ch. 1. §. 6. Cum natura Dominus generetur, natura legibus non tenetur: quæ conceperat sine viro, parit sine dolore, & quæ vincto semper fuerat ante partum, æque permansit in partu, pervenit eadem perseveravit post partum: unde ipsa in Ecclesia Dei a perpetua virginitate consecuta est cognomen. Nam quantumvis Dei mater esset, quæ excellentior nullus est titulus, tamen nunquam nominari a majoribus consuevit sine superaddito cognomine Virginis. In quâ sententiam hæc Epiphanius Har. 78. Quis unquam, aut quo sæculo auis est proferre nomen S. Mariæ, & interrogatus non statim intulit Virginis vocem?

(2) S. Augustinus serm. 188. cap. 3. §. 4. Celebramus cum gaudio diem, quo peperit Maria Salvatorem, conjugata conjugii coniugium, virgo in conjugio, virgo prægnans, virgo lactans.

Et epist. 137. extenso cap. 2. §. 8. Ipsa virtus per inviolata Mariæ virginea viscera membra infantis eduxit, quæ postea per clausa ostia membra juvenis introducti. Hic si ratio queritur, non erit mirabile; si exemplum posterit, non erit singularè. Demum aliquid posse, quod nos fateamur investigare non posse. In talibus rebus tota ratio facti est potentia facientis.

(3) S. Bernardus serm. 4. in Vigilia Nativitatis Domini §. 3. pag. 772. Conceptus fuit sine pudore, partus sine dolore. Et serm. in Dominica octava Assumpt. B. V. Mariæ §. 9. pag. 1015. Ascendit Bethleem imminente jam partu portans pretiosissimum illud depositum, portans onus leve, portans, a quo portabatur. Sic & in partu parturientium alitna. Et §. 10. pag. 1016. Sola sine corruptione concepit, sine gravamine tulit, sine dolore filium parturivit. Hanc sententiam sequitur etiam D. Thomas 3. part. quest. 35. art. 6.

S. Joannes Damascenus lib. 4. de fide orthodoxa cap. 14. Conceptio quidem per auditum facta est: ortus vero per tam partem, per quam exitus factus consuevit: quamlibet aliqui fabulantur, illum per genitricis Dei latus editum esse. Neque enim hoc est impossibile erat, ut per partem transiret, sigillis ejus nulla parte labefactis. Maneat ergo post partum virgo, quæ semper virgo mansit.

S. Epiphanius har. 77. §. 25. Qui, ut dixi, carne, anima, & mente per naturales parturientium meatus re vera produit. Et in Expositione fidei Catholice §. 15. In Virginis utero re vera genitus, ac per genitales meatus in lucem editus sine ulla vituperatione, fœditate, vel labe.

(4) Vide D. Thomam 3. part. quest. 27. art. 6. ad 3.

(5) S. Antocius 3. part. tit. 8. cap. 4. §. 11. Neque laudandi sunt, qui apocrypha pingunt, ut obstetrices in partu Virginis.

(6) S. Bernardus in Purificatione B. Mariæ serm. 3. §. 2. Vere, o beata Virgo, vere non habes causam, nec tibi opus est purificationis. Sed nunquid filio tuo opus erat circumcisio? Esto inter mulieres tamquam una earum: nam & filius tuus sic est in numero puerorum. Circumcidi voluit, & non multo magis vellet offerri?

(7) In hoc ostenditur verum esse illud quod scriptum est, quia Christus Jesus cum dives esset, pro nobis pauper factus est. Ideo ergo & matrem, de qua nasceretur, elegit pauperem, & patriam pauperem, de qua dicitur: Et tu Bethleem minima es in millibus Juda. Origenes in Levit. Hom. 8. Oper. tom. 2. pag. 230.

(8) S. Augustinus Questionum in Heptateuchum lib. 3. quest. 40. in Leviticum §. 4.

emissit, non quidem ex latere, ut fomiarunt aliqui, sed ex Virginali utero, humani partus lege, ut ait S. Hilarius De Trinitate l. 2. §. 25. (3) Nulla ibi obstetrix, nulla muliercularum sedulitas intercessit, ipsa panis involvit infantem, & ipsa mater & obstetrix fuit, inquit S. Hieronymus adversus Helvidium cap. 4. (Pag. 312.) (4) Ex quo reselluntur ii, quos etiam Baronius in annot. ad Martyrologium Romanum VIII. Kal. Januariæ refellit dicentes, S. Anastasiam interfuisse sanctissimo Virginis puerperio, eo quod scilicet eadem die de ea commemoratiq in Ecclesia fiat. (5)

2. Expone dum Virginis Purificationem.

R. Etsi B. Virginis partus (concepto sine viri opera Christo Domino, & in lucem edito sine maternæ Virginitatis detrimento) non purissimus esse non potuit (Bar. ad an. 1. §. 38.); illa tamen, tamquam una e multis (Luc. II. 22. 24. 33. 35.), voluit per dies quadraginta Legis præcepto obtemperare (Levit. XII. 6. 8.), tum ut humilitati filii conformaretur, tum ut calumnia occasione Judæis tolleretur, quemadmodum loquitur D. Thomas 3. part. quest. 37. art. 4. (6) Post illos dies, cum venisset in Templum, filium suum obtulit, & sacrificium more pauperum parturientium, aut duos pullos columbarum, (7) non propter necessitatem, sed magis propter consuetudinem Legis. (8) Magna cum admiratione audit, quæ de filio suo ab Simeone, & Anna prædicta sunt: ac didicit, futurum, ut tantum animo dolorem caperet, quantum esse solet dolor ejus, qui

D d d gla